

Palvelutuotanto- suunnitelma

Vanhusneuvoston seminaari 12.6.2023

Aikataulu

Seminaarin avaus ja paikalla olevien toteaminen
klo 10.00-10.15

Palvelurakenteen keventäminen klo 10.15-10.50

- lyhyt alustus aiheeseen klo 10.15-10.20
- ryhmätyöskentely klo 10.20-10.40
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua 10.40-11.00

Etäpalvelujen laajentaminen (teknologian hyödyntäminen) klo 11.00-11.45

- lyhyt alustus aiheeseen klo 11.00-11.05
- ryhmätyöskentely klo 11.05-11.25
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua 11.25-11.45

Ruokailu klo 11.45-12.15

Henkilöstörakenteen monipuolistaminen 12.15-13.00

- Lyhyt alustus aiheeseen klo 12.15-12.20
- ryhmätyöskentely klo 12.20-12.40
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua klo 12.40-13.00

Integraatio terveystalvelujen kanssa klo 13.00-13.45

- lyhyt alustus aiheeseen klo 13.00-13.05
- ryhmätyöskentely klo 13.05-13.25
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua klo 13.25-13.45

Loppukeskustelu ja kahvit klo 13.45-14.00

Palvelurakenteen keventäminen

Niina Kaukonen

- lyhyt alustus aiheeseen klo 10.15-10.20
- ryhmätyöskentely klo 10.20-10.40
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua 10.40-11.00

MISSIO:

MYÖ YHESSÄ – TERVEYTTÄ JA TURVAA ETELÄ-SAVOSSA

ARVOT:

YHDENVERTAISUUS

ASIAKASLÄHTÖISYYS

VAIKUTTAVUUS

ROHKEUS

TURVALLISUUS

VISIO:

PARAS TYÖPAIKKA

HALUTTU KUMPPANI

PALVELUIDEN SUUNNANNÄYTTÄJÄ

LAADULLISET TAVOITTEET:

Kestävä ja mahdollistava talous • Paras ja joustavin työnantaja
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä • Haluttu ja osallistava kumppani

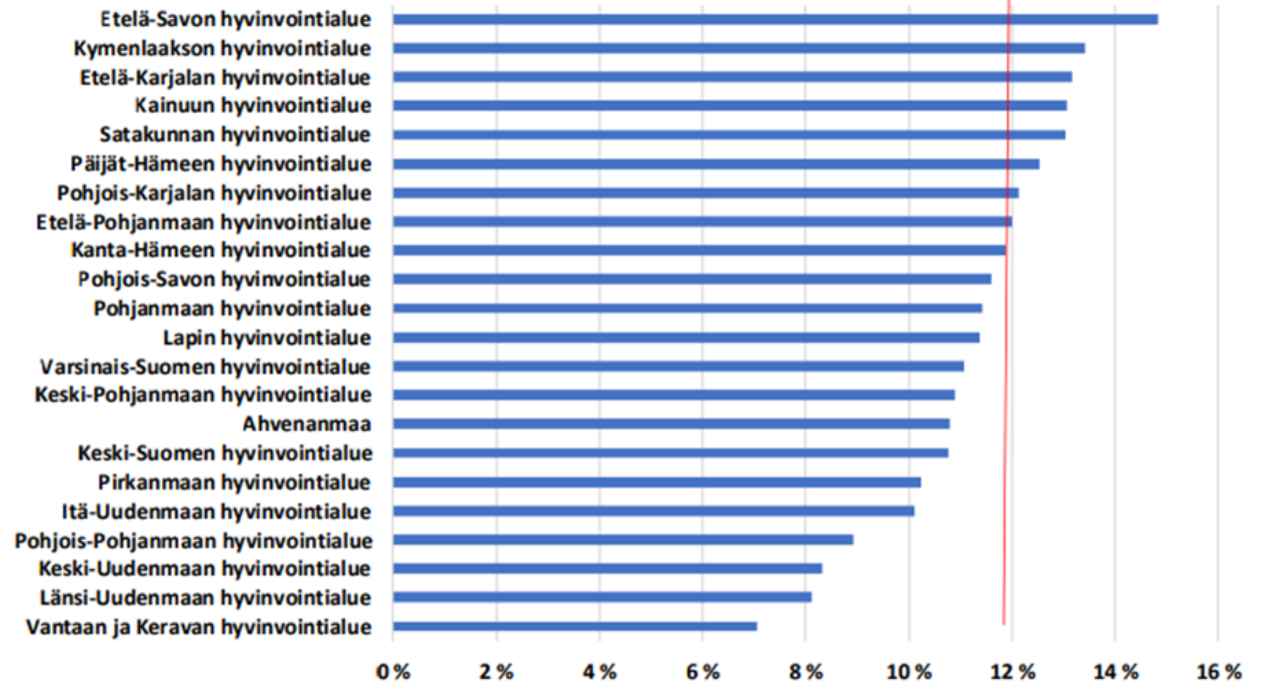
Etelä-Savon
hyvinvointialue

Toiminnan kuvaus ja nykytila

- Ikääntyneiden palvelut koostuvat viidestä palvelualueesta:
 - Yhteiset palvelut, arjen tuki- ja etäpalvelut, kotihoidon palvelut, asumispalvelut ja geriatriset osastopalvelut
- Etelä-Savon ikääntyneiden osuus on maan suurin, ja väestö jatkaa ikääntymistään
 - Palvelutarve on maan suurimpia, mikä näkyy niin raskaammissa asumispalveluissa kuin kevyemmissäkin palveluissa
 - Väestön ikääntyminen lisää palvelujen ja sitä kautta henkilöstön tarvetta → Osaavan henkilöstön saaminen on edellytys kestäväälle palvelurakenteelle
- Vahva normiohjaus ja kansallinen seuranta (esim. mitoituksen suhteen) luovat raameja palvelujen järjestämiselle

75-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, 31.12.2021

75-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä hyvinvointialueittain 31.12.2021.

Lähde: Tilastokeskus

Eteläsavolaisten yhdessä ideoima ja tekemä
**Etelä-Savon hyvinvointialueen
ikäohjelma vuoteen 2030**

**Ikäihmisille laadukkaat
ja kustannustehokkaat
palvelut vuonna 2030
Etelä-Savossa**

Ikäystävällinen Etelä-Savo

Arjen tuki- ja etäpalvelut

Neuvonta, ohjaus ja
palvelutarpeen arviointi

Kotiin annettavat
tukipalvelut

Tukeva ja räätälöity
omaishoitopalvelu

Kiertävä perhehoito

Ikäneuvolat

Vahva geriatrinen ja
gerontologinen osaaminen

Veteraani- ja
sotainvalidipalvelu

Monipuoliset ja
käyttäjystävälliset
digitaaliset- ja etäpalvelut

Kotona asuminen omatoimisesti

Käytettävissä hyvinvointia ja terveyttä
edistävät ja tukevat palvelut sekä tarvittava neuvonta,
ohjaus ja palvelutarpeen arviointi helposti saatavilla.

Perhehoito

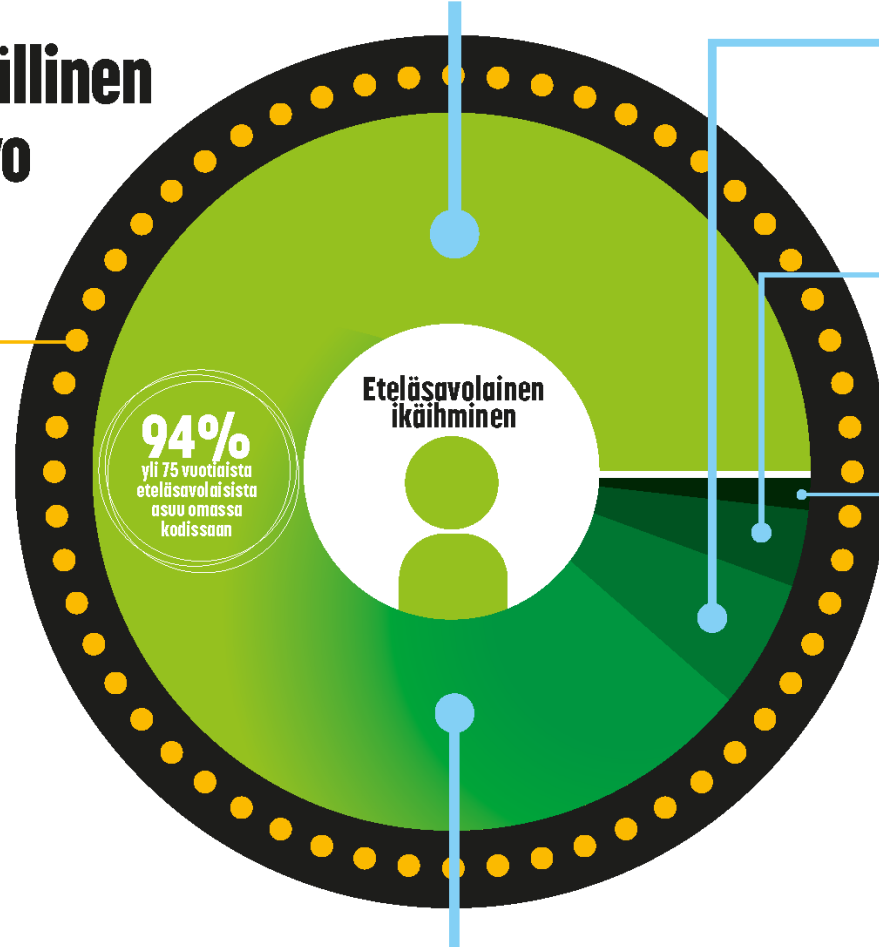
Tavoitteena on tukea jokaisen omannäköistä,
virikkeellistä ja yksilöllistä arkea
kodinomaisessa ympäristössä.

Yhteisöllinen asuminen

Tavoitteena on tukea jokaisen omannäköistä,
virikkeellistä ja yksilöllistä arkea. Tarvittavat
palvelut tuotetaan kotiin annettavina
palveluina.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Asukkaalle tarjolla ympärivuorokautinen
jatkuva hoito, hoiva ja huolenpito elämän
loppuun asti.

94%
yli 75 vuotiaista
eteläsavolaisista
asuu omassa
kodissaan

Eteläsavolainen
ikäihminen

Kotona asuminen tukipalveluja hyödyntäen

Kotona pärjäämistä edistetään mm. turvallisuuden ja liikkumisen tuella

- ikäystävällisillä asumisen ratkaisuilla • arkkikuntoutuksella
- päivätoiminnalla • kotiin tuotavilla tukipalveluilla ja
kotihoitolla • omaishoitajaa tukemalla

**Osallisuutta, turvallisuutta
ja toimintakykyä tukeva
hyvinvoinnin malli**

Ryhmätöiden koonti: palvelurakenteen keventäminen

- Kannustus ja kunnioitus omatoimisuuteen, itsestä huolehtiminen
- Perhehoidon kehittäminen -> soveltuu lyhytaikaisesti ja pitempiaikaisesti (riittävä korvaus, työn arvostus, tilavaatimukset)
- Mitoituksen joustavuus tarpeen mukaan (0.6 -> tapauskohtaisesti alempi)
- Kustannusten vertailu eri asumismuotojen kesken
- Ennakointi
- Vapaaehtoistyö
- Hybridipalvelutalot kannatettava -> yhteisöllisyys tärkeää, lisää senioritaloja yhteisölliseen asumiseen
- Palvelujen monipuolistaminen/monipuolinen asuminen (asukkaiden turvallisuus), digitaalisuus
- Johtaminen taito, tiedonkulku, Yhteen hiileen puhaltaminen, jokaisen työn arvostaminen
- Hallinnon mitoituksen uudelleentarkastelu
- Vaikuttavuusarvio kaikissa muutoksissa (talous)
- Kolmannen sektorin tehokas ja johdettu hyödyntäminen
- Maalaisjärjen käyttö hoidoissa
- 94 % asuu kotona -> kova tavoite, mistä hoitajat
- Olemassa olevien tilojen hyödyntäminen
- Kodinhoitotuen uudelleen tarkastaminen, useamman sukupolven asumiseen
- Palveluauto Lissu
- "mummo kyyti" päivätoimintaan, yhteistyö järjestöt, seurakunnat
- Kyllä vaikea pysyä, jos naapurit muuttaa -> yhdessä tulee enemmän toivomuksia, ei välttämättä tarvetta, palvelut loppuu kyliltä -> ihmiset lähtee

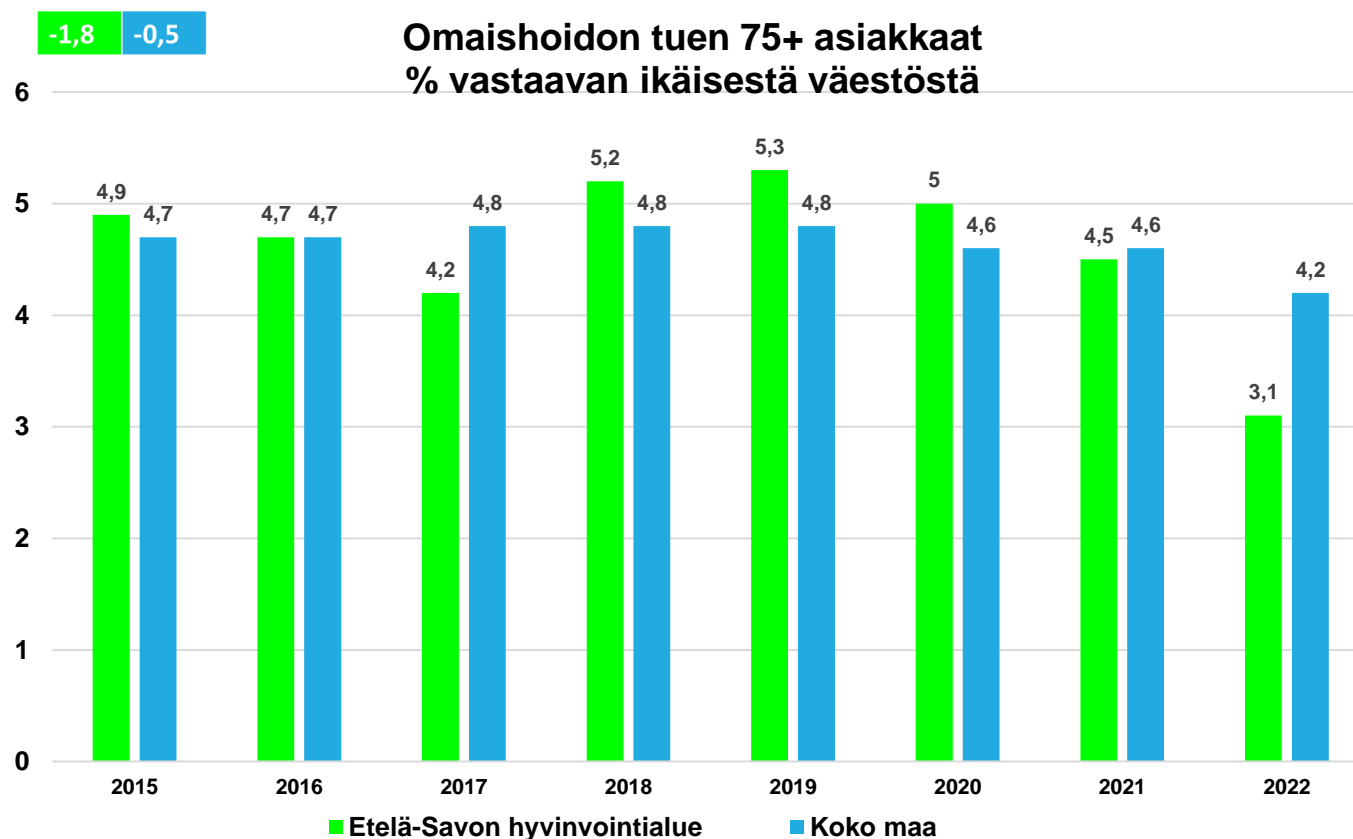
Etäpalvelujen laajentaminen (teknologian hyödyntäminen)

Jaana Koinsaari

- lyhyt alustus aiheeseen klo 11.00-11.05
- ryhmätyöskentely klo 11.05-11.25
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua 11.25-11.45

Toiminnan kuvaus ja nykytila

- Arjen tuki- ja etäpalvelut, löytävä vanhustyö, tuettu omaishoitajuus ja kotiin tuotettavat palvelut ovat ensisijaisia palveluja
- Asukkaiden hyvinvointia ja itsenäistä suoriutumista lisätään ja tuetaan teknologian mahdollistamalla erilaisilla ratkaisuilla
- Etähoivassa ja teknologian lisäämisessä tulee aina huomioida niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin osaaminen. Kaikille nämä palvelut eivät sovellu. Laitteiden ja etähoivan palvelut vaativat aina myös kilpailutusta ja laiteinvestointia
- 1.1.2023 alkaen kotiin annettavat tukipalvelut ovat arjen tukipalveluissa omana palveluna

Omaishoidon peittävyys vaikuttaa Savonlinnan alueen tietojen puuttumisen
THL-tilastoista v. 2022.

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- Ikääntyneiden asiakas- ja palveluohjaukseen on rakennettu yhdenmukainen ja keskitetympi toimintamalli
 - Puhelinyhteydenottoihin vastataan 90 %:esti 5 minuutin sisällä
 - Yli 90 % yhteydenotoista ratkaistaan yhdellä yhteydenotolla
 - Palvelutarpeen arviointi tehdään 0-7 arkipäivässä 92 %:esti
 - Asiakasohjaus tarjoaa asiakkaille tietoa myös muista kuin oman palvelutuotannon palveluista, mm. palveluseleleistä, alueen yksityisestä palvelutuotannosta, verottomista palveluista sekä kotitalousvähennyksistä
- SAS-toiminnan (suunnittele-arvioi-sijoita) tarkoituksena on käyttää asumispalveluiden paikkoja tehokkaasti ja mahdollistaa asiakkaiden sujuvaa siirtymistä eri palveluiden välillä
 - Yhteisen toiminta-alustan (SBM) avulla saadaan ajantasaisesti päivittyvää tilannekuvaa ikääntyneiden asiakasohjauksen toiminnasta
 - Alusta on rakennettu, jotta toiminnan tehokkaampi seuranta, asiakasprosessien edistäminen ja tieto asiakkaiden tilasta eri prosesseissa on mahdollista
- Asiakasmaksutiimin toimesta on yhdenmukaistettu alueen asiakasmaksupäätöksenteko → luo alueen kuntalaisille tasavertaisen aseman → selkiyttää ikääntyneiden palvelutuotannon toimintaa

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- **Etähoivan** asiakasmääriä ja etäkäyntejä lisätään niin, että vuonna 2025 kotihoidon käynneistä toteutetaan 10 % etänä. Tällä hetkellä etäkäyntejä on 3 %
 - Tänä ja ensi vuonna on tavoitteena lisätä etäkäyntejä 2 %:lla / vuosi
 - Vuonna 2025 on tarkoitus lisätä etäkäyntejä 3 %:lla, jolloin päästään tavoitteeseen
 - Etäkäynnin kesto on noin 8 min, kun taas fyysisen käynnin kesto on noin 20 min
 - Vaikka etäkäynnit ovat kustannustehokkaampia, kertyy niistä vähemmän tuloja, koska ne ovat lyhyempiä ja asiakasmaksu on aikaperusteinen. Etähoivan laitekulut on sisällytetty asiakasmaksuun
- Säästöä syntyy fyysisten käyntien ja liikkumisen kustannusten laskun myötä
 - Asiakasmäärän lisääntyessä tarvitaan lisää resursseja etähoivaan sisäisesti järjestelemällä
- Tämän vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen aikana kotihoidon käyntejä on ollut koko alueella yhteensä 298 564
 - Mikäli käyntimäärä on sama myös vuonna 2025, etänä tehdään 29 856 käyntiä yhden vuosineljänneksen aikana. Kuukausitasolla tämä tarkoittaa n. 10 000 etäkäyntiä

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- Digitaaliset- ja etäpalvelut säästävät työntekijöiden työaika ja mahdollistavat näin kotihoidon resurssien paremman riittävyden ja sijaisten / ostopalvelujen tarpeen vähenemisen ja sitä kautta hillitsevät kustannusten kasvua
- **Sähkölukkojen** laajentaminen Savonlinnan alueelle (yhteensä 600 sähkölukkoa) → tuo lisää aikaa asiakastyöhön 250:lle alueen kotihoidon työntekijälle
- **Lääkeautomaattien** käyttöä laajennetaan niille alueen asiakkaille, kenelle palvelu soveltuu. Kustannussäästöä syntyy henkilöstö- ja kuljetuskustannuksissa
- Etähoivan, sähkölukkojen ja lääkeautomaattien lisäämisen myötä kustannussäästöä
- **Ateriapalveluissa** Menumaatteja käyttävien asiakkaiden määrä on tällä hetkellä 55
 - Tavoitteena on lisätä MENUMAT-ruoka-automaatteja käyttävien asiakkaiden määrää. MENUMAT on aina asiakkaan valinta
 - Säästöä syntyy, kun asiakkaalle toimitetaan kerralla useampien päivien ateriat ja kuljetuspalveluiden tarve ateriakuljetuksissa vähenee

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- **Ikäneuvolatoiminnassa** lisätään digitaalisia palveluja → tehostavat toimintaa ja tavoittaa entistä suuremman määrän ikääntyneitä
- Ikäneuvolan ennaltaehkäisevien palveluiden avulla voidaan tukea ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpysymistä ja edistämistä, ja sitä kautta pitkittää raskaampien palveluiden tarvetta sekä kotona asumista
 - Jatkossa osa ikääntyneiden ja omaishoitajien terveys- ja hyvinvointitarkastuksista sekä fysioterapeutin yksilö- ja ryhmävastaanotoista toteutetaan etäyhteydellä
 - Toiminnalla säästetään terveydenhoitajien ja fysioterapeuttien työaika ja mahdollistetaan useamman asiakkaan terveys- ja hyvinvointitarkastuksen suorittaminen, sekä useamman asiakkaan ohjaus ja neuvonta samanaikaisesti
 - Pienillä paikkakunnilla ikäneuvolan terveydenhoitaja voi hoitaa muutakin ikääntyneiden vastaanottoa, näytteidenottoa, pieniä hoitotoimenpiteitä ym. → Tehostaa ja sujuvoittaa integroitunutta toimintaa

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- **Kuntouttava päivätoiminta** tukee omaishoitoa, pitkittää kotona asumista ja helpottaa kotihoidon toimintaa. Asiakkaita on kaikkiaan 665
 - Toteutetaan pääosin omana toimintana, paitsi Savonlinnassa ostopalveluna. Ostopalvelusopimukset arvioidaan loppuvuoden aikana ja tarvittaessa kilpailutetaan
 - Suunnitelmissa on tarjota kevyempää ennaltaehkäisevää päivätoimintaa kolmannen sektorin tuottamana. Kuntouttavaa päivätoimintaa Eloisan toteuttamana on suunnattu enemmän hoitoa ja hoivaa tarvitseville asiakkaille

Ryhmätöiden koonti: etäpalvelujen laajentaminen

- Ei sovellu kaikille, muistisairaat, seuralliset henkilöt (ei kokonaan/pelkäästään) -> palvelusuunnittelu tärkeää, kenelle sopii, omaiset mukaan
- Teknologia kehitty nopeasti ja uusia innovaatioita tulee koko ajan
- Vapaaehtoiset tukihenkilöt digiasioihin, digineuvoja (hanke, kunnat), digipalvelujen opetus
- Robotit ja niiden hyödyntäminen -> mahdollisuudet tulevaisuudessa valtavat
- Dronet, kuljetukset (kauppaostokset, posti)
- Tekoäly ja sen mahdollisuudet, hyödyntäminen
- Turvallisuuskysymys -> sensorit kertoo mitä tapahtuu
- Positiivinen suhtautuminen molemmin puolin asiakkaan ääntä kuunnellen (kaikki uusi ei ole uhka)
- Täytyy tuottaa lisäarvoa
- Ajankäytön säästöt
- Puhelinpalvelulla eniten asiakaskontakteja (koulutus/palkkaus)
- Rannekkeet, sähkölukot, liiketunnistimet enemmän käyttöön -> markkinointi
- Sosiaalinen palvelu
- Päivätoiminta -> säännöllisyys tärkeää -> voidaan korvata kotikäynti
- Lääkeautomaatti yleisemmäksi
- Ammatillainen arvioi kenelle sopii etäpalvelu
- Liikuntarajoitteiselle kotiin palveluja
- Tilanne helpottuu tämä ajan ihmisten jälkeen, kun uusi sukupolvi astuu kuvaan

Henkilöstörakenteen monipuolistaminen

Sanna Luokkamäki

- Lyhyt alustus aiheeseen klo 12.15-12.20
- ryhmätyöskentely klo 12.20-12.40
- ryhmätuotosten purku ja keskustelua klo 12.40-13.00

Kustannussäästöjä ja tehokkuutta tuovat toimenpiteet

- Palvelurakenteen keventämisellä hillitään kustannusten kasvua
 - Asiakas- ja palveluohjauksella on iso rooli palvelurakenteen muutoksessa
 - Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin sekä kotona asumista mahdollistaviin ja tukeviin palveluihin. Etäpalveluita ja etäteknologiaa hyödynnetään nykyistä enemmän
 - Luodaan lisää kevyempää asumispalvelua, kuten yhteisöllistä asumista ja perhehoitoa
 - Toimialat yhdessä vastaavat ikääntyneiden tarpeisiin
- Palvelurakenne kevenee tasaisesti vuosittain ja on riippuvainen myös tilaratkaisuista ja investoinneista
- Palveluverkon tarkastelussa huomioidaan palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja palvelutarpeen muutos
- Yhteistyötä järjestöjen, tukiverkostojen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa vahvistetaan
 - Kunnilla ja vanhusneuvostolla on merkittävä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- Henkilöstörakenteen monipuolistamisella luodaan kustannussäästöjä
 - Resurssia kohdennetaan tiedolla johtaen sinne, missä suurin tarve on ja luodaan riittävä varahenkilöstö → Vähentää lisä- ja ylityökorvausten määrää, sijaisten käyttöä ja ostopalveluiden tarvetta
 - Lähijohtamisen osaamista tuetaan ja kehitetään

Henkilöstön lukumäärät toimialoittain

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisop	Yhteensä
Sosiaalipalvelut	1 192	260	3	33	1 488
Ikäntyneiden palvelut	1 535	193		157	1 885
Terveyspalvelut	2 684	531	1	46	3 262
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	610	14		0	624
Konsernipalvelut	649	139		35	823
Yhteensä	6 628	1 137	4	271	8 040

Tilannepäivä on 7.5.2023.

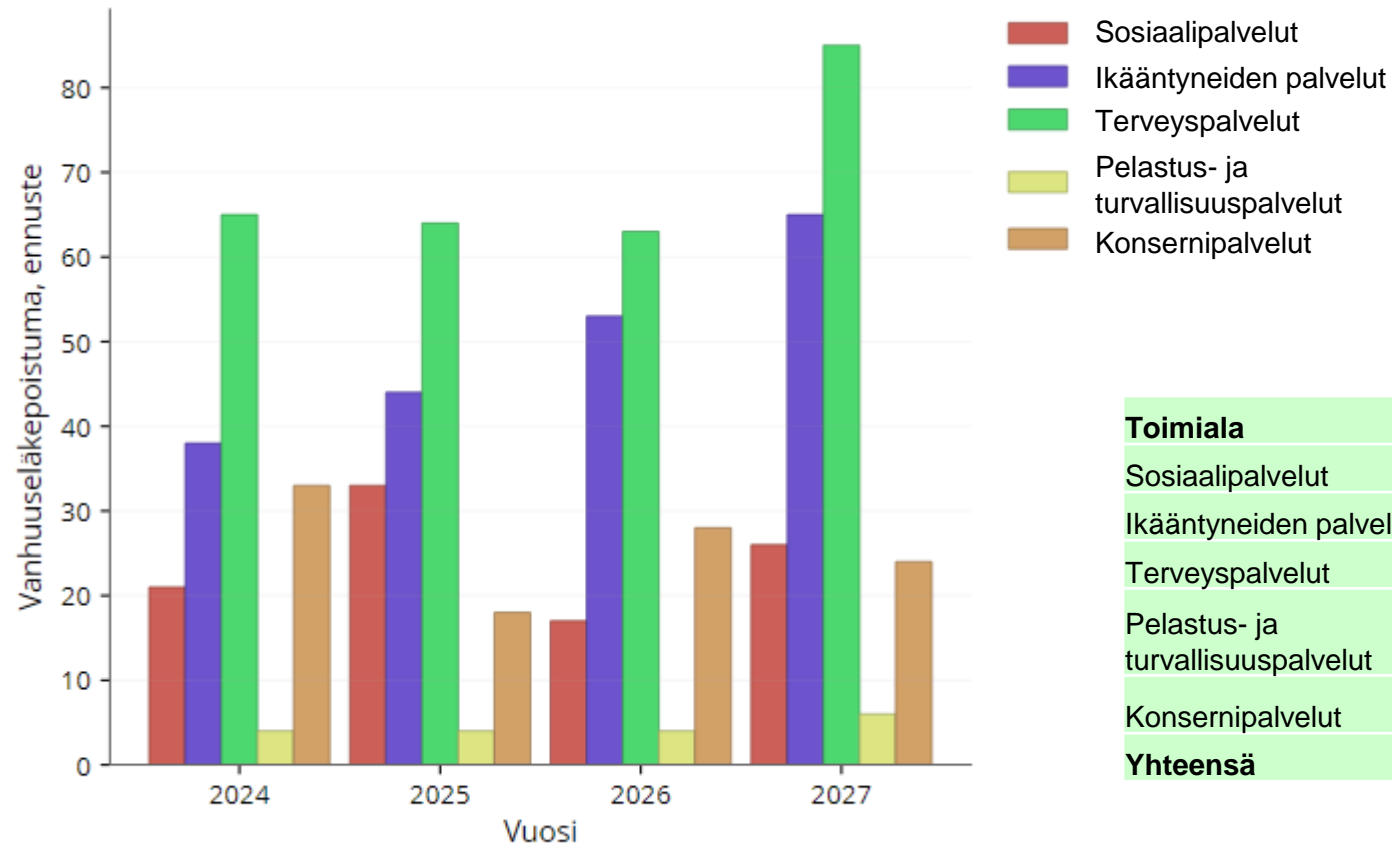
Henkilöstön keski-ikä

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisop	Yhteensä
Sosiaalipalvelut	45,0	36,9	35,7	46,0	43,4
Ikääntyneiden palvelut	47,5	43,1		34,0	46,7
Terveyspalvelut	46,0	36,4	57,0	32,0	44,3
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	41,3	43,8			41,4
Konsernipalvelut	50,3	42,0		24,0	48,5
Yhteensä	46,2	38,9	41,0	35,0	44,9

Ikäjakauma

Toimiala	alle 30	30-39	40-49	50-59	60-64	65 ja yli	Yhteensä
Sosiaalipalvelut	279	319	333	381	154	22	1 488
Ikääntyneiden palvelut	275	334	344	564	306	65	1 888
Terveyspalvelut	485	780	760	774	421	42	3 262
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	134	128	161	136	32	24	615
Konsernipalvelut	69	124	183	280	155	13	824
Yhteensä	1 230	1 667	1 769	2 124	1 066	165	8 021

Vanhuuseläkepoistuma, ennuste

Toimiala	2023	2024	2025	2026	2027
Sosiaalipalvelut	25	21	32	17	26
Ikääntyneiden palvelut	43	38	44	53	65
Terveyspalvelut	77	66	65	64	85
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	4	4	4	4	6
Konsernipalvelut	29	33	18	28	24
Yhteensä	178	162	163	166	206

Keskitetty reurssi- ja varahenkilöstö

Ikääntyneiden palvelujen keskitettyyn resurssi- ja varahenkilöstöyksikköön (VaRe) kuuluu varahenkilöstö, työnjakajat, työvuorosuunnittelijat ja arkityöntekijät. Toiminnan tavoitteena on tukea esihenkilöitä auttamalla sijaisten hankinnassa, mikäli yksikön toiminta on vaarantumassa ja turvata henkilöstöresurssien saatavuutta, ottaa vastuu rekrytoinneista sekä vahvistaa ja vaikuttaa henkilöstön veto- ja pitovoimaan. Esihenkilöiden työaika säästyy varsinaiseen työhön eli johtamiseen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseen.

IKÄPALVELUIHIN TARVITAAN ERI AMMATTIRYHMIEN HENKILÖSTÖÄ YHÄ ENEMMÄN!!!

Koonti keskustelusta: henkilöstörakenteen monipuolistaminen

- Sosiaalinen hyvinvointi -> joku joka kuuntelee
- Tarve pohjana mitoitukseen: erilaisiin tehtäviin oma koulutuksensa
- Kansainvälinen rekrytointi
- Enemmän aikaa hoitajilla työajasta välittömään työhön
- Joustava työnteko
- ”Apukäsiä” avustaviin töihin
- Henkilöstön monipuolistaminen
 - Hoiva-avustajat
 - Työllistettävät